

ต้องแทงทะลุวิชา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

การปฏิบัติธรรม ฟังนะ การปฏิบัติธรรม ธรรมะของพระพุทธเจ้า กว่าพระพุทธเจ้าจะได้มานะ กว่าพระพุทธเจ้าจะได้ธรรมะมา ธรรมะของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าต้องผ่านอวิชชา ปัจจยา สังขารา กว่าจะแสวงหา ๖ ปี ๖ ปีขนาดว่าบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลำบากขนาดไหน? ศึกษาวิชาต่างๆ มา อาฬารดาบส สมบัติ ๘ ครูบาอาจารย์องค์ไหนดีไปหาหมด ไปหามาแล้ว

นี่มันเพราะว่ามีวิชามันก็ศึกษาด้วยเราเข้าไปรับรู้ด้วย อวิชชา เราเกิดมาทุกคนเกิดมีอวิชชาไปด้วย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระนะ ชำแรกออกมาเป็นไขเงิ ท่านเปรียบเหมือนว่า... มีพราหมณ์มาถามว่า

“ทำไมพระพุทธเจ้าไม่กราบพราหมณ์ที่สูงอายุกว่า?”

ท่านบอกใน “โลกนี้ไม่มีใครจะอาวุโสเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าท่านเป็นองค์แรกที่ชำระแหละ ไก่อะ กะเทาะเปลือกไข่ออกมาไง”

อวิชชาคือเปลือกไข่ ไก่ตัวแรกที่เกิดมาในโลกนี้คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วจะมีใครเลศกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เป็นผู้ชำระแรกออกมาจากเปลือกไข่ คืออวิชชาที่ครอบจิตอยู่ อวิชชาดับจากใจดวงนั้น ถึงปัญญาตนว่าเป็นพระอรหันต์ใจ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสอนโลกไง

นี่ธรรมมันธรรมอันนั้น อวิชชาที่อยู่ในใจนี่อวิชชาก่อน ถ้ามีอวิชชาอยู่ การศึกษาที่แรกก็เป็นอวิชชาพาศึกษาไง อวิชชาปัจจยา สังขารา เห็นไหม อวิชชาทำให้เกิดความคิดทั้งหมด มันเกิดสังขารออกมา นี่อวิชชา แล้วถ้าเราศึกษา ฟังสิ กลับมาที่พวกเรา ก็เหมือนกับองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาไปศึกษาที่ไหนก็เอาวิชาตัวเองไปศึกษาด้วย เราจะศึกษาอะไร วิชาเราก็ไปด้วย

เราเกิดมาเป็นเด็กไร้เดียงสา มากเลย ก็มีการศึกษามา เห็นไหม มีการศึกษา มีการแข่งขัน เขามีการแข่งขัน เขามีการต่อสู้ มีการเอารัดเอาเปรียบ นี่วิชาพาศึกษาไปทั้งหมด จะศึกษาอะไรก็วิชาพาศึกษา แล้วจากเด็กขึ้นมา สิ่งแวดล้อมก็บังคับเรามา เราโตขึ้นมาเราก็มาศึกษา วิชาการ วิชาชีพ พอจะมาปฏิบัติธรรมมันก็เอาอันนี้ผูกพันเข้ามาด้วยไง นี่เอาผูกพันเข้ามาด้วย ที่นี้การปฏิบัติออกไปมันมีวิชาตัวนี้เข้าไปด้วย มีวิชาเข้าไปศึกษาด้วย การศึกษาของเรามันถึงไม่สะอาดบริสุทธิ์พอ ไม่เป็นปัจเจกตั้ง มันไม่เป็นมัคคะอริยสังขัง โดยตามความเป็นจริงไง มันวิชาเอาไปกินครึ่งหนึ่ง

นี่เพราะว่าเราคิดกันอย่างนั้น เราคิดด้วยวิชาการของเรา เราคิดด้วยวิชาพาคิด มันก็เลยมองว่าเราศึกษาธรรมะแล้วเรารู้ เราเข้าใจ เรารู้ เราเข้าใจทำไมมันไม่ชำระกิเลสล่ะ? มันไม่ชำระกิเลสเพราะมันมีวิชาพาเข้าไปตลอด รู้การเคลื่อนไหว รู้หมด วิชาพาเข้าไปเรื่อย วิชามันอยู่กับเราพร้อมไป เพราะวิชาไม่สงบตัวลงถึงต้องทำสมาธิไป เอาสมาธิมาเพื่อให้วิชานี้สงบตัวลงไป

ปัญญาเกิดขึ้นมามันเป็นปัญญาที่เกิดจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินทางนี้ไปก่อน นี่ถึงบอกว่าต้องทำสมาธิ ทำสมาธิทำให้จิตสงบก่อน จิตสงบจากวิชา จิตสงบจากโลกแล้วค่อยมาวิปัสสนา การยกขึ้นวิปัสสนา อันนั้นถึงเป็นวิปัสสนา แต่ถ้าทำไปเลย ทำกัน ไปเลย นี่เราก็มีวิชาอยู่ แล้วเราก็เคลื่อนไหวไป มันอยู่ในวงของวิชา จะคืบขนาดไหนก็อยู่ในวงของวิชา

นี่วิชา เห็นไหม คำว่าวิชาเป็นกิเลส เราก็กลัวกันมากวิชาเป็นกิเลส ไปดูตามวัดตามวา วิชาที่วาดไว้เป็นตั๊กม้อตัวมาร ตัวเขียวใหญ่เลย น่ากลัวมากเลย วิชานี่ครอบกินใจสัตว์โลกทั้งหมด วิชาอยู่บนหัวใจของสัตว์โลกทั้งหมด มันน่าขยะแขยง มันน่ากลัว แต่จริงๆ แล้วมันอยู่กับเรา มันน่ากลัวที่ไหน? มันอ้อยอิ่งหลอกกินไปกับเราพร้อมกันนะ แต่เวลาเทียบเป็นความหมายว่าตั๊กม้อมารไ้

เวลาโกรธ เวลาหลงไปนี่เหมือนกับตั๊กม้อ เหมือนกับมาร เหมือนกับเปรต เพราะว่าเราควบคุมใจเราไม่ได้ มันเหนือกว่าเรา แล้วพอว่าเป็นตั๊กม้อเป็นมาร เราก็คิดว่ามันมีอำนาจเหนือเรา

เราก็ต้องเขียนให้อวิชาเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย ก็เขียนเป็นยักษ์เป็นมาร แต่ความจริงมันเป็นเรา มันอ้อยอิงอยู่ในหัวใจ ทำไมเราหักห้ามใจเราไม่ได้ เราอยากแต่เราหักไม่ได้ เราหักห้ามใจเราไม่ได้ เราเหนียวรั้งใจเราไม่ได้เพราะอะไร? นั่นคือว่ามันมีอำนาจเหนือ เหนือด้วยความอ้อยอิงใจอำนาจเหนือ เหนืออยู่ในเรา นี่ตัววิชามันเหนืออย่างนั้น

ทีนี้เราต้องทำความสงบ เราเปรียบเหมือนกับเหล็กท่อนแดงๆ เวลาเราศึกษาธรรมะกันมาว่าถ้าจะปฏิบัติธรรม เวลาจะวิปัสสนาต้องตอนเหล็กแดงๆ จะตีเหล็กต้องตีตอนเหล็กแดงๆ ตีเหล็กแดงๆ นะ เราเห็นว่าตีเหล็กแดงๆ ถ้าเป็นวิชาการ โลกเพราะมีเรา มีวิชา เราตีเหล็กแดงๆ เราไปเห็นเหล็กแดงๆ มันตีไปนี่ แต่เราเคยตีไหม? เราไปเห็นช่างตีเหล็กก็ว่าเราเข้าใจแล้ว เรารู้แล้ว เราเข้าใจว่าช่างตีเหล็กต้องตีเหล็ก แต่เราไม่เคยตีเหล็ก อันนี้เป็นวิชาทางโลกนะ

แต่ถ้าเป็นทางธรรม ตัววิชามันคือตัวเหล็กแดงๆ ถ้าเราไปเห็นเหล็กแดงๆ เราต้องจับเหล็กแดงๆ นั้น แต่ถ้าทางโลกว่าเวลาจับเหล็กแดงๆ มือนีจะพอง มือนีจะไหม้ไปหมดเลย แต่ถ้าเราไม่จับเราก็ไม่ได้ตัวมัน เราต้องจับเหล็กแดงๆ นั่นนะ แต่มันจับด้วยนามธรรม เห็นไหม เหมือนกับอวิชามันเป็นยักษ์เป็นมารแล้วน่ากลัวมาก แต่จริงๆ แล้วมันก็คือความฟ่องใส ความสว่างใสอยู่กลางหัวใจ แต่เราไปอ้อยอิงโดนมันหลอกอีกชั้นหนึ่ง แต่ถ้าเราเข้าไปจับเหล็กแดงๆ มันเหมือนกับมือเราจะพองไป

มือเราจะพอง มือเราจะเจ็บปวด แต่ต้องจับเพราะอวิชามัน นี่ตรงนี้อวิชา มันจะไม่ให้เราจับตัวเหล็กแดงๆ นั้นไง มันจะให้เราเดินตามต้อยๆ มันเป็นอดีต อนาคต มันไม่เป็นปัจจุบัน ธรรม แต่ถ้าเราไปจับเหล็กแดงๆ มันจับด้วยมักคะอรียสังขังมันไม่พองหรือก มันไม่เสียหายหรือก ต้องจับ ต้องวิปัสสนา ต้องจับเลยนะ ต้องจับ ต้องต่อสู้ คือตัววิชาคือใจเรา คือสสารตัวนี้มันเป็นเหล็กแดงๆ ใจ แต่เราไปยืนดูเหล็กแดงๆ

เราว่าช่างตีเหล็ก ช่างตีเหล็กกับวิชา เวลาวิชาเกิด เวลาปัญญาเกิด ตัวจิตนั้น เห็นไหม สติเกิดจากไหน? สติเกิดจากจิต แต่สติไม่ใช่จิต ความคิดนี้มันเกิดจากไหน? เกิดจากตัวจิต จิตนี้เป็นพลังงานเฉยๆ คึดออกมาเป็นอารมณ์ นี่ต้องย้อนกลับเข้าไปจับไอ้ตัวความรู้สึกตัวนั้น ต้องย้อนกลับเข้าไป ย้อนกลับเข้าไป ถึงว่าต้องจับใจ ยิ่งจับ ยิ่งชำระ ยิ่งสะสาง นั่นแหละคือการทำลายตัวมัน แต่ถ้าไปดูช่างตีเหล็กดูไปเถอะ

ช่างตีเหล็ก เห็นใหม่ ช่างตีเหล็ก แต่เราไม่ใช่ช่าง เราไม่ใช่ช่างแต่เราเปรียบมา อันนี้เป็นจินตมยปัญญา แล้วก็คิดวิปัสสนาไป ตามความเป็นจริงไป ก็เดินด้อยๆ ตามกันไป แต่ไม่ได้จับตัวเหล็กนั้น ต้องจับ ต้องจับตัวเหล็กนั้นเลย นี่จับตัวเหล็ก จับไฟแดงๆ นั้นวิเคราะห์ วิจารณ์ เอา มาดูว่าไอ้ตัวเหล็กแดงๆ นั้นมันเป็นอะไร? ไอ้ตัวเหล็กแดงๆ นั้นนะ

นี่ตัวเหล็กแดงๆ เห็นใหม่ มือไปจับเข้ามันเปรียบเทียบกับ นี่พ้ออารมณ์มันก็เหมือนกัน มันเป็นอารมณ์ขึ้นมามันเกิดจากจิต สติเกิดจากจิต อ้าว นิกสิ นิกะสิรู้อยู่นี่สติพร้อมเลย แล้ว อันนี้เป็นการเป็นงาน ถ้าเราปล่อยโผล่นะมันทำโดยสัญชาตญาณ ใจ สัญชาตญาณมันทำไป แต่มันไม่มีไอ้ตัวสติตัวสัมปชัญญะ ความพร้อมออกมาจากใจ สติชอบ ปัญญาชอบ ความคำริชอบ ความเห็นชอบย้อนกลับเข้าไป

นี่มันเป็นนามธรรมแต่มันอยู่ข้างใน ถึงบอกเวลาถ้าปฏิบัติด้วยอวิชาปฏิบัติ มันทำให้เราคร่อมไปใจ มันเหมือนกับเราได้ผล เหมือนกับเราได้ผล แล้วได้จริงๆ ได้เพราะอวิชาพาได้ แต่ไม่ใช่วิชาจรณสัมปันโนใจ วิชาที่เป็นวิชาของพระพุทธเจ้า วิชาตัวนี้พาเป็น ตัววิชาพาเป็น มันหักห้ามได้หมด มันยับยั้งกระแสของใจได้ทั้งหมดเลย นี่มันยับยั้งได้

เปรียบเหมือนนะ เปรียบเหมือนที่อาจารย์ว่านั่นนะ พอมันเป็นความว่าง เข้าไปนี่เป็นความว่างหมดเลย ความว่างๆ หมดเลยนะ ก็ถนอมความว่างนั้นไว้ ถนอมไว้จะไม่กล้าแตะต้องความว่างนั้น แต่เวลาพิจารณานะความว่างเหมือนทองคำ เหมือนทองคำ ฟังสิเหมือนทองคำ กลัวทองคำนั้นจะบอบสลายไป สงวนไว้ๆๆ แต่ถ้าถึงเวลาจับเหล็กแดงๆ ขึ้นไป จับตัวทองคำแล้วพิจารณาทองคำ ทองคำนั้นกลายเป็นจี้ควาย อวิชาปัจฉยา สังขารานี้เป็นต่อ เป็นต่อ เป็นตัวจิตใจ เวลามันข้ามพ้นไปจากตอของจิต เห็นใหม่ ตอของจิตนั้นกลายเป็นจี้ควาย อาจารย์บอกเป็นกองจี้ควาย แต่เดิมเข้าใจว่ามันเป็นทองคำไป ถนอมไว้

อันนี้ก็เหมือนกัน เหล็กแดงๆ ไม่กล้าจับ ความที่ไม่กล้าจับเหล็กแดงๆ นั้นนะ ก็เหมือนถนอมไว้ เราไม่กล้าทำลายมัน เราไม่กล้าทำลายมันเราก็ไม่กล้าจับต้องอวิชา เราไม่ได้จับต้องอวิชา เราไม่ได้ตัวอวิชา เราจะไปทำอะไร? อวิชาคือสัญชาตญาณ อวิชาคือความเคยใจ ความเคยของใจ มันออกมาจากความคำริพร้อมกัน พระพุทธเจ้าถึงได้เยี่ยมารนะ เวลาข้ามพ้นจากมารไป

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความคำริของเรา”

ความดำริ เห็นใหม่ ก่อนจะคิดอีก ความดำริออกไป แล้ววิชาที่ตามมา นี่ตามมา ถ้าเราไม่ย้อนกลับเข้าไปตรงวิชานี้เราจะไปเจออะไรล่ะ? แต่ถ้ามันเป็นเหล็กแดงๆ เราไม่กล้าจับ ไอ้คำว่าไม่กล้าจับนี่มันเป็นโลก ถ้าโลกคิด คิดอย่างนั้น นี่พอโลกคิด โลกเห็น วิชาการเป็นอย่างนั้น แล้วความเห็นเราต้องเป็นแบบนี้ เพราะเป็นความเห็นของโลก ถึงต้องทำความสงบใจ ถึงต้องทำความสงบมาให้ความเห็นนี้ไม่ใช่โลก เป็นโลกุตตระ ความเห็นของโลก ความเห็นของโลก เวลาภาวนาเข้าไป ก็ความเห็นเราเข้าไปวิเคราะห์ วิเคราะห์ด้วย พอวิเคราะห์วิเคราะห้ที่ว่ามันเป็นทางนั้นธรรมชาติ

มีพระหลายองค์เลยนะนั่งจนสว่าง น่าเห็นใจ นั่งจนสว่างๆ นะ นั่งได้ตลอด นี่เวลาเราไปคุยด้วยนะ เขาบอกว่าไม่ได้ ทำไม่ได้ ต้องรอให้เหมือนกับผลไม้ออกมา มะม่วงออกมา ต้องรอให้มะม่วงออกจากตัวเอง แล้วมะม่วงนี้แก่ไปเองไง ต้องให้มะม่วงออกเองนะ นี่เปรียบเหมือนกัน ถ้ามะม่วงออกเอง จิตมันสงบใจ จิตมันสงบนี้มันได้ยันสว่าง แต่ไม่ยกขึ้นวิปัสสนา ฟังสิ ไม่ยกขึ้นวิปัสสนาเพราะว่าอวิชาพาคิดใจ

แม้แต่ในภาวนา เห็นใหม่ จิตนี้สงบลงก็ต่อเมื่อให้มะม่วงนี้ออกมา คือว่ามีสมาธิแล้วเกิดปัญญาโดยอัตโนมัติ ไม่ใช่! มีสมาธิจะเกิดปัญญาได้อย่างไร? สมาธิคือทำให้สงบ มันก็สงบของสมาธิใช่ไหม? ไอ้ปัญญาที่มันเกิดขึ้นที่ธรรมมันเกิด ธรรมมันเกิด นี่เวลาจิตมันสงบ ความเห็นต่างๆ มันจะเกิดขึ้น อันนี้ธรรมมันเกิด ธรรมเกิดขึ้น ความเห็นเกิดขึ้น ความเห็นอันนี้ไม่ชำระกิเลส เพราะอะไร? เพราะยังไม่เจอตัวกิเลสใจ ยังไม่จับต้องอวิชา เราไม่กล้าจับใจ

อวิชาคือความเห็น เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เพราะอวิชาอาศัยใจอยู่ อวิชาเจ้าวัฏจักร แล้วลูกหลานของอวิชาที่ออกมา อาศัยขั้นนี้ออกมา อาจารย์บอกว่า “อาศัยขั้นนี้เป็นเครื่องดำเนิน” อาศัยความคิดใจ อาศัยอารมณ์โกรธ อาศัยอารมณ์โลภ อารมณ์หลง นี่อวิชาอาศัยหากินในขั้น ๕ ตัวขั้น ๕ ไม่ใช่อวิชา ตัวจิตไม่ใช่อวิชา แต่ตัวที่อาศัยจิต และอาศัยขั้น ๕ หากินนั่นคือตัวอวิชา ถ้าอวิชาเป็นเรา อวิชาเป็นจิตเป็นอันเดียวกัน ทำไมเกิดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ชำระอวิชาขาดจากใจไปได้ ทำไมเกิดอริยสาวกออกมาที่เป็นเครื่องดำเนินกันว่านี่อวิชาขาดออกไป อวิชาคือกิเลส แต่อาศัยอยู่บนหัวใจไม่ใช่ขั้นขั้นนี้สักคำว่าขั้น

ถ้าขั้นนี้สลัดวิชาออกไปแล้ว ขั้นนี้เป็นภารา หเว ปลูกขุขุขุ เป็นภาระอย่างยิ่ง แต่ถ้าปลูกขุขุ ขั้นนี้พร้อมกับมาร ใจ ขันธมาร กิเลสมาร ขันธมารเป็นมารทั้งนั้นเลย แต่ถ้าวิชาสลัดออกจากขั้น ๕ ไป ขั้น ๕ นี้เป็นภาระ ฟังสิ ขั้น ๕ นี้เป็นภาระเฉยๆ ไม่ใช่ตัววิชา ถึงว่าต้องพิจารณา แต่มันอาศัยอยู่ในกายกับจิต เห็นไหม แต่นี่เป็นกายกับจิตมันเป็นสิ่งที่ว่าเราจับต้อง มันใหญ่เกินไป อำนาจมันเหนือ เหมือนภูเขาทั้งลูก เราไม่สามารถทำลายมันได้ ถ้าเราเจาะภูเขาเข้าไป เจาะภูเขาเข้าไป เราใส่ระเบิดเข้าไป เราสามารถระเบิดภูเขาได้นะ เราเจาะรูนั้นเข้าไป

นี่ก็เราก็คิดเข้าไปในหัวใจของเรา ใจ พิจารณาในขั้น ๕ พิจารณาในกาย แต่ให้เห็นตามความเป็นจริงนะ เห็นตามความเป็นจริง กายนอก เรานึกขึ้นมาเป็นกายนอก เพราะอะไร? เพราะอารมณ์นึกขึ้นมาเป็นกายนอก อารมณ์นึกขึ้นมาเป็นกาย พิจารณากายเข้ามา กายนอกทำให้จิตสงบเข้ามา กายในคือตาธรรมเห็น นี่ถ้าตาธรรมเห็น เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นจากใจนี้ เพราะกิเลสมันอาศัยออกมาด้วยใจ

กิเลสนี้อาศัยขั้น ๕ อาศัยโลก อาศัยโกรธ อาศัยหลงนี้หากินใช่ไหม? เราก็อ้อนกลับไปพิจารณาขั้น ๕ เหมือนกัน พิจารณาขั้น ๕ จนแหลกขาดออกหมด สิ่งที่มีมันอาศัยอยู่ในขั้น ๕ มันจะอาศัยอะไร? กิเลสมันจะอาศัยอะไร? ในเมื่อสิ่งที่มีมันอาศัย เราทำลายสิ่งที่อาศัยนั้นก่อน ถึงต้องจับเหล็กแดงๆ ทำลายเหล็กแดงๆ นั้น ใจ มันเป็นนามธรรม ยิ่งทูป ยิ่งทำลาย ยิ่งสะอาด ยิ่งผ่องใส เห็นไหม ยิ่งทูป ยิ่งทำลาย ยิ่งสะอาด พอมันสะอาด ขั้น ๕ เป็นขั้น ๕ ชำระออกจากกิเลสแล้วยิ่งสะอาด แต่เราไม่กล้าจับเหล็กแดงๆ เราไม่กล้าจับเพราะเป็นเราใจ

เราเป็นเรา เรากลัวสะเทือนเรา เรากลัวเจ็บเรา เราไม่กล้าจับขั้น ๕ ไม่กล้าจับตัวกิเลส เพราะกิเลสมันอยู่ผลัดกันออกมา ถึงต้องทำความสะอาด เห็นไหม ทำความสงบให้จิตมันสงบ แล้วพิจารณามันถึงเป็นโลกุตตระ โลภียะทั้งหมด แต่ถ้าไม่มีโลภียะเข้ามา ถ้าไม่มีศรัทธามา เรามานั่งอยู่นี้ได้อย่างไรถ้าไม่มีศรัทธาตัวชักนำเข้ามา ตัวศรัทธาความเชื่อในปัญญาคุณของพระพุทธเจ้า ใจ เชื่อในเมตตา เชื่อในปัญญา

คนตาบอด กิเลสมันครอบคลุมตาไว้ มันไม่สามารถเห็น ไม่สามารถเข้าใจหรอก ก็ต้องเชื่อมั่นในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน แล้วก็มาฟังธรรม ฟังธรรมปฏิบัติเข้าไป ปฏิบัติเข้าไป ถ้าฟังธรรมแล้วมีความเชื่อ ความเชื่อนี้ธรรม ธรรมคืออะไร? ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน ศีล ภาวนา นี้ธรรมทั้งหมด

ความดี คือ ๕ นี้ธรรม แต่ธรรมมันก็มีหยาบมีละเอียดขึ้นมา จากหยาบๆ ขึ้นมาก่อน มีทานขึ้นมาก่อน มีทานขึ้นมาถึงมีศีล มีศีลก็เริ่มจากวิปัสสนา มีสมาธิ มีปัญญาวิปัสสนา นี้มีสมาธิ วิปัสสนา วิปัสสนาถึงจะเป็นวิปัสสนาจริง วิปัสสนาเพื่อชำระกิเลส แต่ถ้าปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา มันชำระถอดถอนจากความยึดมั่น ความฟุ้งซ่าน จิตนี้ครอบสามโลกธาตุ มันรู้ไปหมด สิ่งใดที่รู้มันจะออกไป อวิชาหากินตามขั้นๆ ตามความคิดที่ออกไป ความคิดที่ออกไปมันยึดหมด มันฟุ้งซ่านทั้งหมด

เราเห็นความเปรียบเทียบว่านี่เหมือนกับไฟข้างนอก เขาว่าสิ่งนั้นไม่ถูก จิตนี้มันโง่งนักไปจับต้อง เพราะเราจะรู้ไม่รู้สิ่งนั้นกาลเวลามันผ่านไปแล้ว ข่าจะร้ายดีขนาดไหนนี่เราไม่รู้ เหตุมันเกิดขึ้นแล้ว เราทำอะไรไม่ได้หรอก มันผ่านไปแล้ว พิจารณาภายนอกก็เหมือนกัน ภายนอกมันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป เจ็บปวด เจ็บทุกขได้ยากมันก็ปล่อยเข้ามา มันสลัดเข้ามา สลัดเข้ามา มันปล่อยความฟุ้งซ่านเฉยๆ มันปล่อยความฟุ้งซ่านเข้ามาให้มันเป็นอิสระกับตัวมันเอง แล้วตัวมันเองต้องยกขึ้น

การยกขึ้น เพราะว่าอวิชาอยู่ข้างในมันผลักออก มันจะยกขึ้นหมายถึงว่าเห็นตัวมันไปเห็นที่อยู่อาศัยไง เราไปจับใจ เห็นไหม เวลาเขาทำความผิด เขาแอบซ่อน เขาแอบซ่อนที่ไหน? แอบซ่อนอยู่ที่บังตาคน กิเลสมันก็อาศัยขั้น ๕ ธาตุขั้น ๕ นี้บังไว้ไง แล้วมันอาศัยหากินอยู่ที่นี่ แต่ถ้าไม่สงบมันผลักออก มันผลักออกเพราะคิดมาจากมัน ถึงต้องทำความสงบ ทำความสงบ ทำสมาธิไป ถึงมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา

ทาน ศีล ภavana ต้องมีสมาธิตลอด มีตัวสมาธิถึงจะมีปัญญา แต่มีปัญญาต้องยกขึ้น ปัญญาโลกุตตรปัญญา ฟัง! โลกุตตรปัญญานี้มันเหมือนกับภavanaมยปัญญา ถ้าภavanaมยปัญญาเกิดขึ้น ชำระกิเลสได้ ภavanaมยปัญญาปัญญาที่ชำระกิเลส ไม่ใช่ปัญญาที่เราคิดกันอยู่นี่หรอก ปัญญาคิดอยู่นี่ปัญญาตริก ภavanaขนาดนั้น แม้แต่เราก็ไม่มี ฟังสิ ตัวเรานี้เป็นแรงดึงดูด ตัวเรานี้ตัวเข้าข้างตัวเอง ตัวเราคือตัวเห็นแก่ตัว ตัวเราคือตัวไม่กล้าจับเหล็กแดงๆ เพราะกลัวมีมันจะเจ็บ เราทั้งนั้น เราผลักออก เราจะเจ็บ เราจะปวด จะนั่งภavanaก็เราจะทรมาณตัวเอง พระพุทธเจ้าสอนให้มัชฌิมา ให้ตามสบาย นี่ไอ้ตัวเรามาทำลายความเพียรของเราตลอดเวลา เรายังว่าเป็นเราอยู่อีกหรือ? เราก็คืออวิชาไง

นี่ไอ้เรานั้นแหละ ถ้าสมาธิเกิดขึ้นได้ ไอ้เรานี้จะสงบตัวลง ไอ้เรานี้จะยุบขอบตัวลง เพราะยุบขอบตัวลงมันถึงเกิดเป็นความสงบ ถ้าไม่ยุบขอบตัวลง ตัวนี้ไม่เป็นความสงบ นี่ความสงบบ่อยเข้าๆ สงบทีแรกมันก็มีพลังงานเฉยๆ มหัศจรรย์เฉยๆ สมาธิธรรมไง เห็นเงาของพระพุทธเจ้า

นี่ผู้ใดเห็นธรรม เห็นสมาธิธรรมก็จิตใจพอมิเครื่องอยู่เครื่องอาศัย เครื่องอยู่เครื่องอาศัย แต่ไม่ใช่เครื่องมือทำลาย ทำความสงบบ่อยๆ ให้จิตใจเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่น พอจิตตั้งมั่นเป็นผู้ใหญ่ขึ้น นี่จะยกขึ้นวิปัสสนาได้ ยกขึ้นได้ ถ้าไม่ได้ก็ต้องฉลาด ไม่ได้ต้องค้นคว้าไง ทุกคนมีเงิน ทุกคนอยากลงทุน ทุกคนอยากทำธุรกิจ แต่ตลาดมันแน่นทำอย่างไรล่ะ? คนที่ฉลาดเท่านั้นถึงจะเจาะตลาดเข้าไปได้ คนที่ฉลาดเท่านั้นถึงจะเจาะกิเลสเข้าไปได้ คนที่ฉลาดเท่านั้นถึงจะยกเห็นตัวกาย เวทนา จิต ธรรม

เห็นกาย เวทนา จิต ธรรมเพราะกิเลสเป็นนามธรรมอาศัยตรงนี้เดินผ่าน ก็ย้อนกลับสิ่งที่มันอาศัยออกมานั้นแหละ ทำลายอาหารของมันทั้งหมด ทำลายทางเดินของมันทั้งหมด แล้วอวิชชาจะไปไหน? อวิชชาอยู่ในกำมือไง อยู่กึ่งกลางหัวใจของเราไง ถ้าชำระอวิชชาได้เราก็มีความสุขไง ทุกข์เพราะมีอวิชชา เราบ่นทุกข์อยู่เพราะเรามีอวิชชาไง ถ้าทำลายมัน ทำลายมันนะมันไม่ใช่เรา เพราะมันเกิดขึ้นกับใจแล้วมันดับได้ ถ้าดับไม่ได้พระพุทธเจ้าเกิดไม่ได้

พระพุทธเจ้าเกิดมากิเลสพาเกิด อริยสาวกต่างๆ ก็กิเลสพาเกิด กรรมถึงชำระได้วิธีนี้ไง กรรมทำลายได้ ทำลายตัวที่ว่าเป็นภวาสวะ ตัวภพ ตัวตั้งอยู่ ตัวฐานที่โดนยิงไง ตัวฐาน ตัวที่หมาย นี่ทำลายทั้งหมด แล้วไม่ใช่ทำลายข้างนอกด้วย ที่หมายอยู่ข้างใน ภวาสวะ ภวาสวะไง อวิชชา ๓ ภวาสวะ กิเลสสวะ อวิชชาสวะ ภวาสวะ ถ้าเราพบที่ตั้งหมด อวิชชาอยู่ที่นี้ไม่ได้ นี่ทำลายเข้ามา

นี่อันนี้ต่างหาก อันนี้ต่างหากถึงว่าเป็นยกขึ้น มันถึงว่าเป็นโลก เป็นโลกไม่มีเราอาศัย ถ้ามีเราอาศัยเราทำอะไรไม่ได้ ห่วงไปหมดนะ นั่งมากก็ไม่ได้ขาจะเจ็บ จะนั่งมากก็ไม่ได้ เดี่ยวกาลเวลา เดี่ยวพຽງนี้ไม่มีงานทำ นี่ขนาดนี้ยังเป็นขนาดนี้ แล้ววิปัสสนามันจะตามไปตลอด เพราะมันอยู่ในฐานของเรา อยู่ในฐานของความคิดจากภายใน มันจะต่อต้านไปตลอดเลย มันจะต่อต้านไปตลอด ทำให้เราล้มไปตลอด เพราะมันจะอาศัยบ้านของมัน

ใครทำลายบ้านของเรา เราก็ต้องรักษาบ้านของเรา เราก็ต้องปกป้อง แต่นี่ทำลายอวิชา ด้วยนามธรรมทำลายได้ ต้องทำลายได้ แล้วต้องทำลายด้วย ไม่ใช่เข้าไปทำลายได้แล้วไม่ทำลาย ทำลายได้ด้วย ต้องทำลายด้วย ถึงจะเป็นเอกบุรุษไง เอกบุรุษ เอกสตรี เอกทั้งหมด เอกเลย มันไม่มีของคู่ โลกนี้คือของคู่ทั้งหมด ได้หรือไม่ได้ มีคู่กับสว่าง เอ โก ชัม โม ธรรมหนึ่งเดียว

นี่นิพพานหนึ่งเดียวมีอยู่ แต่มีแบบนิพพาน พุดไม่ได้ ถ้าพุดนั้นเป็นสมมุติทั้งหมดเลย ถ้าพุดได้ต้องคัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอธิบายไว้หมดแล้ว เพราะพุทธวิสัย ปัญญาเหนือทุกคน ในสามโลกธาตุนี้ไม่มีใครสู้ได้ พระสารีบุตรนี่เป็นผู้ที่มีปัญญามากก็ยังสู้ไม่ได้ สู้ไม่ได้หรอก แล้วทำไมใครจะมาเก่งอธิบายเรื่องนิพพาน มันชนะใครหรือ? มันจะเก่งกว่าครูไปได้อย่างไร? เป็นไปไม่ได้ ไอ้โลกนี้ที่เป็นไปได้มันเป็นวัตถุทั้งนั้น อธิบายกันไปๆ จะทั้งนั้น หรือทั้งนั้น จะเป็นไปถ้าทำได้จุดนี้ๆ จะทั้งนั้นเลย

แต่อันนี้ไม่ใช่จะ จริงเด็ดขาด ทุกข์เกิดที่ใจ ดับที่ใจ ขาดหมด ขาดหมด ขาดออกจากใจเลย แล้วพ้นออกไปจากทุกข์ แต่ร่างกายมีอยู่ ร่างกาย เห็นไหม สอุปาทิเสสนิพพาน ใจนี้พ้นไปแล้ว แต่ร่างกายนี้ยังเป็นที่รองรับกรรม พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายยังโดนทูป เพราะกรรมเก่า แต่ทูปได้เฉพาะกาย ฟังนะ ทูปได้เฉพาะกาย ขนาดโดนทูปไปแล้ว โดนทูปไปแล้วยังสมานกายขึ้นมาได้ หัวใจมันทุกข์ที่ไหน? สมานกายก็ได้ แล้วมาลา พระพุทธเจ้าไง ลาพระพุทธเจ้าเสร็จแล้วถึงกลับไปถึงที่เก่า แล้วคลายฤทธิ์ออก เห็นไหม ใจถึงไม่กระทบกระเทือนเลย มันกระทบกระเทือนเฉพาะกายใจ

นี่สอุปาทิเสสนิพพาน คือว่ายังมีเศษส่วน สะ เศษส่วน กับอนุปาติเสสนิพพาน มันเข้าไม่ถึงใจ นี่ขั้น ๕ ที่ทำลายสะอาดแล้ว สอุปาทิเสสนิพพาน เพราะจิตนี้ไม่ข้อง กิเลสโดนชำระขาด ถ้าขาดก็จบกัน ขาดตั้งแต่วันนั้น วันที่กิเลสขาดแล้วจะไม่ย้อนกลับมาเลย เป็นอนุปปชรรณไปตลอด จากโสดาบันขึ้นไปจนสิ้นกิเลสไป ไม่ย้อนกลับใจ

แต่ถ้าพิจารณาแบบโลกียะที่ว่าเราทำนี่ เราพิจารณารู้เท่ารู้ทันแล้วปล่อยวางๆ เดี่ยวเขาก็กลับ เพราะไม่ได้ชำระอะไรเลย นี่การปฏิบัติถึงว่าไม่ชำระอะไรเลย รู้เท่าแล้วว่างหมด เข้าใจหมด แต่ไม่ได้ชำระกิเลสแม้แต่ตัวเดียว

นี่ถึงว่าแม้ปฏิบัติอยู่ในปฏิบัติอยู่ยังเป็นโลกียะไง โลกียะ ถ้าเป็นโลกุตตระนี่...

(เทศน์สิ้นสุดเพียงเท่านี้)